

Uputstvo
Focus 40 Blue
bežični (Wireless) Brajevi redovi - displeji
za slepe osobe

Objavljeno od strane

Freedom Scientific 11800 31st Court North St. Petersburg, Florida 33716-1805 USA
<http://www.freedomscientific.com>

Autorska prava © 2011 Freedom Scientific, Inc. Sva prava zadržana.

Ovaj dokument se nalazi na web strani

http://www.gloria-ferrari.com/pdf/Focus_40_Blue_2011.pdf

Informacije u ovom dokumentu mogu se promeniti bez prethodnog obaveštenja. Nijedan deo ove publikacije ne može se reprodukovati ili preneti, u bilo kom obliku ili na bilo koji način, elektronskim putem, ili mehaničkim, uključujući fotokopiranje, snimanje ili bilo koji drugi oblik pohranjivanja informacija, bez prethodnog pismenog odobrenja Freedom Scientific-a.

JAWS je registrovani zaštitni znak Freedom Scientific-a u USA (Sjedinjenim američkim državama) i drugim zemljama. Microsoft i Windows su zaštitni znaci korporacije Majkrosoft u SAD i/ili drugim zemljama.

1. Karakteristike i spoljašnji izgled

2. Povezivanje Focus-a

3. Konfigurisanje Focus Display-a (Brajevog reda)

4. Focus tastaturni modifikatorski, funkcijski, specijalni tasteri

5. Focus tastaturna navigacija, komande za izbor teksta

6. Focus Perkins (Brajeva tastatura), Windows komande, komande za izbor i JAWS komande

7. Dijagnostički režim

Obaveštenje Američke federalne komisije za komunikacije (Federal Communications Commission (FCC))

Ova oprema je testirana i ustanovljeno je da se pridržava ograničenja za kategoriju B digitalnih uređaja, u skladu sa članom 15 FCC pravila. Ova ograničenja imaju za cilj da obezbede zaštitu od štetnih uticaja u stambenim instalacijama. Ova oprema generiše, koristi i može da zrači energiju radio frekvencije i, ukoliko se ne instalira i ne koristi u skladu sa uputstvima, može da utiče na prijem radio talasa. Međutim, ne postoje garancije da do ometanja neće doći u određenoj instalaciji. Ukoliko ova oprema dovede do štetnog ometanja radio ili TV prijema, a što se može zaključiti uključivanjem i isključivanjem opreme, predlažemo vam da pokušate da sprečite ometanje na neki od sledećih načina:

- Okrenite antenu za prijem signala.
- Povećajte rastojanje između opreme i resivera.
- Povežite opremu u električnu priključnicu koja je povezana na električno kolo različito od onog na koje je povezan resiver.
- Konsultujte se sa prodavcem ili iskusnim radio/TV električarem.

Ovaj uređaj je u skladu sa članom 15 FCC pravila. Pri radu se moraju poštovati sledeća dva uslova: (1) ovaj uređaj ne može prouzrokovati štetnu interferenciju, i (2) ovaj uređaj prihvata interferenciju sa signalima drugih uređaja, uključujući onu koja izaziva štetne posledice.

Promene ili modifikacije koje nije izričito odobrilo lice koje je odgovorno za usklađenost može da onemogući korisnika da koristi opremu.

Upozorenje: Izloženost radiofrekventnom zračenju

Ovaj uređaj se ne sme nalaziti u neposrednoj blizini ili raditi u kombinaciji sa drugim prijemnikom ili antenom.

Obaveštenje Canada Industry Canada (IC)

Ovaj uređaj je u skladu sa članom 210 FCC pravila Kanadske industrije. Pri radu se moraju poštovati sledeća dva uslova: (1) ovaj uređaj ne može prouzrokovati interferenciju, i (2) ovaj uređaj prihvata interferenciju sa signalima drugih uređaja, uključujući onu koja izaziva štetne posledice.

..

Upozorenje: Izloženost radiofrekventnom zračenju

Instalater ove radio opreme mora biti siguran da je antena usmerena ili da se nalazi tako da ne emituje RF polje iznad Kanadskih zdravstvenih ograničenja za opštu populaciju, pogledajte Safety Code (Sigurnosni kod) 6, koji možete naći na web sajtu zdravlja Kanade www.hc-sc.gc.ca.

PAŽNJA:

Ovaj uređaj je isporučen sa kablovima koji podležu FCC pravilniku. Ukoliko u budućnosti bude neophodna zamena kablova, kontaktirajte Freedom Scientific kako bi dobili odgovarajući zaštitni kabl.

1. Karakteristike i spoljašnji izgled

- [Karakteristike](#)
- [Važno obaveštenje](#)
- [Šta je u kutiji?](#)
- [Spoljašnji izgled](#)
- [Kontrole](#)
- [POWER dugme.](#)
- [Unutrašnja baterija](#)
- [Torbica za nošenje.](#)

Karakteristike

Focus 40 Blue Brajev red - displej obezbeđuje kompaktan i taktilan interfejs sa računarom. Kada se koristi u kombinaciji sa softverom za pristup ekranu (čitaču ekrana za slepe - JAWS), Focus 40 Blue poboljšava vaše iskustvo rada na računaru.

Focus 40 Blue sadrži sledeće mogućnosti:

- 40 Brajevih ćelija
- Cursor routing dugme iznad svake Brajeve ćelije
- Narrow dugme iznad svakog cursor routing dugmeta
- 8-tasterska Perkins-ova (Brajeva) tastatura sa dodatkom dva SHIFT tastera
- Dva panning dugmeta, dva rocker bars, i dva selector dugmeta
- Dva WHIZWHEELS, oba na kraju displeja (brajevog reda) za brzo kretanje kroz fajlove, liste i menije
- VariBraille prilagođava visinu Brajevih tačaka
- Statusne ćelije se mogu konfigurisati
- Režim brzog čitanja (Rapid Reading mode) za brz pregled fajlova
- USB priključak za računar
- Bluetooth wireless veza sa baterijskim napajanjem.
- Podrška za izbor mobilnih telefona i PDA uređaja preko treće aplikacije

Važno obaveštenje

Ovaj uređaj ne sadrži rezervne delove za korisničko servisiranje. Svaki neovlašćeni pokušaj servisiranja ili zamene unutrašnjih komponenti otvaranjem kućišta uređaja poništava proizvođačku garanciju.

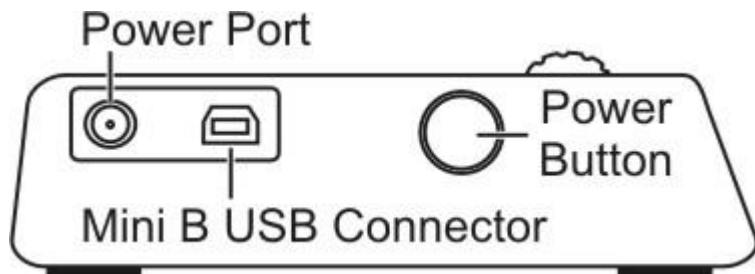
Šta je u kutiji?

Kutija Focus-a sadrži sledeće stavke. Ako vam nedostaje neka od komponenti koje su navedene u daljem tekstu, molimo vas pozovite Korisnički servis (Customer Service) na (800) 444-4443.

- Focus 40 Blue Brajev red - displej
- AC strujni adapter
- USB kabl
- Torbica za nošenje.
- Priručnik na crnom tisku i Brajevom pismu
- Prateći CD
- Kartice sa proizvođačkom garancijom
- Ugrađena podrška uređaja (Product support)

Spoljašnji izgled

Sa leve strane displeja (Brajevog reda), idući od napred ka nazad naći ćete okruglo Power dugme, standardni mini B USB port i džek (utičnicu) za povezivanje AC strujnog adaptera. Ako je Focus 40 Blue povezan na USB, ne zahteva spoljni izvor napajanja.

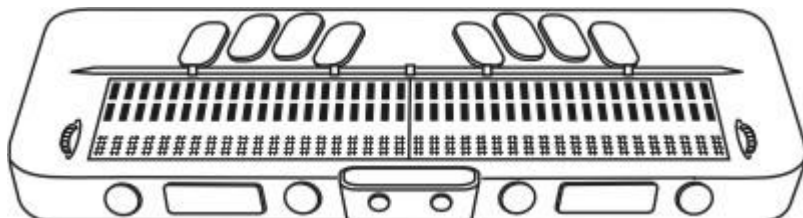

Brajeve ćelije nalaze se na prednjoj strani uređaja. Iznad svake Brajeve ćelije nalazi se cursor routin dugme i Navrow dugme odmah iznad svakog cursor routing dugmeta. Na svakom kraju radne površine displeja (Brajvog reda) nalaze se WHIZWHEELS koji se koriste za brzo kretanje.

Odmah iznad Navrow dugmadi, nalazi se osam tastera sličnih onima na Perkins (Brajevog) tastaturi. Osam Brajevih (Perkins) tastera s leva na desno su: 7, 3, 2, 1, 4, 5, 6 i 8. Ovi tasteri se koriste za unos komandi. Odmah ispod gornje ivice, u centru Brajevog reda (Display-a) nalazi se **RAZMAKNICA**. Ovaj taster se koristi zajedno sa Brajevim (Perkins) tasterima pri unosu komandi.

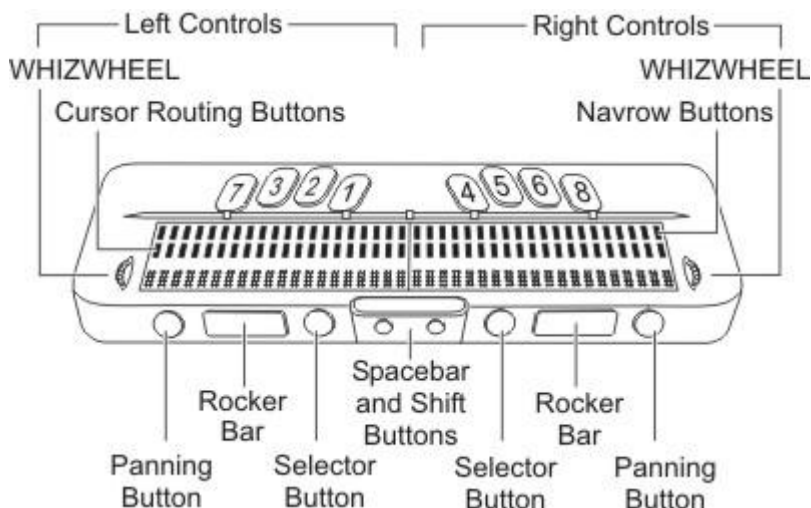
Na gornjoj ivici Focus Display-a (Brajevog reda) nalaze se sledeće kontrole, počev s leva na desno:

- **Levo panning dugme**
- **Levi rocker bar**
- **Levo selector dugme**
- **Levi SHIFT taster** (koji se koristi zajedno sa **RAZMAKNICOM** i Brajevim (Perkins) tasterima pri unosu komandi)
- **Desni SHIFT taster** (koji se koristi zajedno sa **RAZMAKNICOM** i Brajevim (Perkins) tasterima pri unosu komandi)
- **Desno selector dugme**
- **Desni rocker bar**
- **Desno panning dugme**

Kontrole

Focus 40 Blue display (Brajev red) sadrži dva WHIZWHEELS, dva panning dugmeta, dva rocker bars, dva selector dugmeta, cursor routing dugmad i Navrow dugmad iznad svake Brajeve ćelije. Pogledajte tabelu koja sledi nakon odeljka Navrow za pun pregled višestrukih kontrolnih funkcija.

WHIZWHEELS

Focus WHIZWHEELS omogućavaju vam brzo kretanje kroz fajlove, okvire za dijalog, liste i menije. U fajlu, možete se kretati po liniji, rečenici, pasusu ili unazad i napred. U okviru za dijalog, možete se kretati između dostupnih kontroli i koristiti ih. U meniju možete se kretati gore i dole kroz stavke menija.

Panning dugmad

Focus panning dugmad pomeraju levo ili desno za jednu širinu (40 ćelija) displeja (Brajevog reda) svaki put kada se pritisnu. Pritisnite panning dugme na levoj ivici Focus-a da se pomerite levo; pritisnite panning dugme na desnoj ivici Focus-a da se pomerite desno. Funkcije panning dugmadi se mogu obrnuti tako da levo panning pomera desno, a desno panning dugme pomera levo. Za više informacija o izmenama ovih tastera i ostalih kontrola molimo vas pogledajte JAWS rukovaoc tastature (Keyboard Manager).

Rocker Bars

Rocker bars pružaju kretanje gore ili dole po liniji. Pritisnite gornji rocker bar da se pomerite liniju gore; pritisnite donji rocker bar da se pomerite liniju dole. Rocker bars u kombinaciji sa panning dugmadima, pomeraju se na početak ili kraj linije na kojoj je pokazivač pozicioniran. Pritisnite panning dugme i gornji rocker bar da se pomerite na početak linije. Pritisnite panning dugme i donji rocker bar da se pomerite na kraj linije.

Selector dugmad

Kada se koriste samostalno, selector dugmad kontroliše automatsko kretanje napred. Kada se pritisnu u kombinaciji sa drugim kontrolama, selektor dugmad izvršavaju višestruke funkcije.

Cursor Routing dugmad

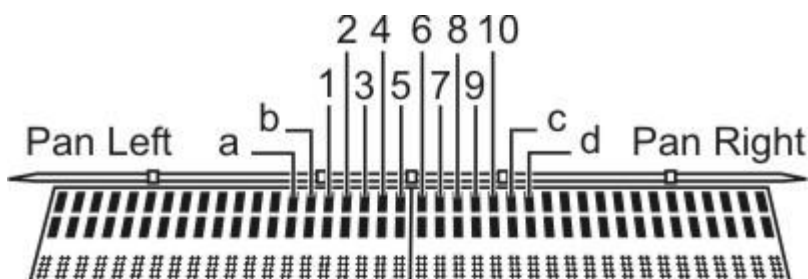
Iznad svake Brajeve ćelije nalazi se cursor routing dugme. Pritisnite Cursor Routing dugme da pomerite pokazivač na određeno mesto, ili da izaberete link ili elektronsku poruku (e-mail) na web strani. U linijskom režimu (Line Mode), pritisnite cursor routing dugme da otvorite meni ili izaberete stavku menija.

Pritisnite i zadržite **DESNO SELECTOR DUGME** dok istovremeno pritiskate **CURSOR ROUTING DUGME** da simulirate desni klik miša na tom mestu.

Navrow dugmad

Odmah pored cursor routing dugmadi nalaze se Navrow dugmad. Broj Navrow dugmadi odgovara broju Brajevih ćelija na Focus Display-u (Brajevom redu). Navrow dugmad imaju dve funkcije - 10 dugmadi služe kao "vrući tasteri" (Hot Keys) čime nude brz pristup funkcijama ili podešavanjima; ostala navrow dugmad služe kao dodatna panning dugmad.

Odmah ispod Navrow dugmadi nalaze se pet ispuččenih oznaka koje pomažu u brznoj orijentaciji kod Navrow i cursor routing dugmadi: iznad levog petog Navrow dugmeta, pre prvog "vrućeg tastera", u sredini reda, iznad desetog "vrućeg tastera" sa desne strane i petog panning dugmeta sa desne strane na kraju reda. Deset Navrow dugmadi odmah ispod centralne oznake jesu "vrući tasteri" (Hot Keys) koji su označeni sa leve strane centralne oznake, od 1 do 5, i pet dugmadi sa desne strane ove oznake označeni su sa leva na desno rednim brojevima od 6 do 10. Ostala dugmad vrše istu funkciju kao i panning dugmad, oni sa leve strane pomeraju unazad, a oni sa desne strane pomeraju unapred.

- 1: Route Braille Cursor to PC Cursor
- 2: Active Cursor Follows Braille Cursor
- 3: Braille Cursor Follows Active Cursor
- 4: Top of Window
- 5: SHIFT+TAB
- 6: TAB
- 7: Bottom of Window
- 8: Toggle Contracted Braille Translation
- 9: Expand Current Word
- 10: Route Braille Cursor to Active Cursor
- a: Toggle Auto Advance Mode
- b: Repeat Last Flash Message
- c: Decrease Auto Advance Speed
- d: Increase Auto Advance Speed

Navrow "vrući tasteri" (Hot Keys) i njihove funkcije predstavljeni su u sledećoj tabeli.

Tabela sa funkcijama "vrućih tastera (Hot Keys)"

"Vrući taster" (Hot Key)	Funkcija
1	Postavi Brajev pokazivač na PC pokazivač
2	Aktivni pokazivač prati Brajev pokazivač
3	Brajev pokazivač prati Aktivni pokazivač
4	Vrh prozora
5	SHIFT+TAB
6	TAB
7	Dno prozora
8	Prebaci na prevođenje na Brajev kratkopolis (Grade 2)
9	Proširi trenutnu reč
10	Postavi Brajev pokazivač na Aktivni pokazivač

Pored toga, dva Navrow dugmeta odmah pored prvog "vrućeg tastera" i dva sa desne strane desetog "vrućeg tastera" imaju sledeće specifične funkcije.

Navrow dugme	Funkcija
Drugo dugme sa leve strane prvog "vrućeg tastera" (Hot Key)	Prebaci na režim automatsko kretanje napred
Prvo dugme sa leve strane prvog "vrućeg tastera" (Hot Key)	Repeat Last Flash Message - Ponovi poslednju poruku
Prvo dugme sa desne strane desetog (poslednjeg) "vrućeg tastera"	Smanji brzinu automatskog kretanja napred
Drugo dugme sa desne strane desetog (poslednjeg) "vrućeg tastera"	Povećaj brzinu automatskog kretanja napred

Tabela više-kontrolnih funkcija

Funkcija	Komanda		
Prebaci na režim automatsko kretanje napred	LEVI SELECT+DESNI SELECT		
Smanji brzinu automatskog kretanja napred	LEVI SELECT		
Povećaj brzinu automatskog kretanja napred	DESNI SELECT		
Levi klik miša	PANNING DUGME+CURSOR ROUTING DUGME ili PANNING ROCKER UP+CURSOR ROUTING DUGME ili PANNING ROCKER DOWN+CURSOR ROUTING DUGME		
Control+Levi klik miša	ROUTING DUGME CHORD		
Sledeća strana (Page Down)	LEVI ili DESNI SELECT+ROCKER DOWN	Prethodna strana (Page Up)	LEVI ili DESNI SELECT+ROCKER UP
Početak fajla	LEVO PANNING DUGME+SELECT DUGME ili SELECT DUGME+PANNING ROCKER UP		
Završetak fajla	DESNO PANNING DUGME+SELECT DUGME ili SELECT DUGME+PANNING ROCKER DOWN		
END	PANNING DUGME+ROCKER BAR DOWN		
Home	PANNING DUGME+ROCKER BAR UP		
Sledeća linija	ROCKER BAR DOWN		
Prethodna linija	ROCKER BAR UP		
Pomeri se levo	LEVO PANNING DUGME ili LEVI PANNING ROCKER UP		
Pomeri se desno	DESNO PANNING DUGME ili DESNI PANNING ROCKER UP		

Obeleži tekst	DESNO SELECT DUGME+CURSOR ROUTING DUGME
Izaberi blok	SELECT DUGME+CURSOR ROUTING DUGME na početku bloka; ponavljati do kraja bloka
Whiz Wheels Uključi / isključi	LEVI ili DESNI WHIZ WHEEL CHORD

POWER dugme.

Power dugme uključuje Focus ili isključuje kada nije priključen na USB. Pritisnite ga jednom da uključite displej (Brajev red), a zadržite ga u trajanju od tri sekunde da isključite displej (Brajev red).

Unutrašnja baterija

Focus 40 Blue sadrži unutrašnju bateriju za rad preko Bluetooth-a. Ako koristite Focus preko Bluetooth konekcije, imate približno 20 sati upotrebe. Da proverite status baterije dok displej (Brajev red) radi, pritisnite power dugme da prikazete procenat iskorišćene baterije. Pritisnite cursor router ili Navrow dugme da se vratite na normalan rad.

Kada je baterija na 20 procenata, 10 procenata i 5 procenata, upozorava vas da je prazna baterija čime se ukazuje na to da je vreme da priključite AC strujni adapter. Možete odbaciti ovu poruku pritiskom cursor router ili Navrow dugmeta. Pored toga, kada napunjenost baterije padne ispod 10 procenata, DOTS sedam i osam u poslednjih pet ćelija prikazaće smanjanje svakog procenat. Na primer, kada je baterija na jedan procenat, DOT 8 u ćeliji 40 će biti uzdignuta.

Kada punite Focus, morate koristiti AC strujni adapter koji dolazi sa uređajem. Možete nastaviti sa radom na Focus-u dok se puni.

Upozorenje: Nema korisnički serviserskih delova. Opasnost od udara visokog napona.

Torbica za nošenje.

Vodootporna torbica za nošenje štiti Brajev red - displej od spoljašnjih oštećenja. Prilikom prenošenja Focus-a, trebalo bi da koristite torbicu za nošenje kako bi ga zaštitili od spoljašnjih oštećenja.

2. Povezivanje Focus-a

- [Povezivanje Focus-a](#)
- [Dodavanje JAWS podrške Focus Display-u, Brajevom redu.](#)
- [Instaliranje Focus Display-a \(Brajevog reda\) na JAWS 11 ili noviju verziju.](#)
- [Instaliranje Focus Display-a \(Brajevog reda\) na JAWS 10 ili stariju verziju.](#)
- [Konfiguracija Bluetooth veze](#)
- [BrailleIn \(Brajev kratakopis\)](#)

Povezivanje Focus-a

Možete povezati Focus Brajev red - displej sa vašim računarom korišćenjem USB porta ili Bluetooth veze. Ako povezujete uređaje korišćenjem USB-a, displej (Brajev red) se napaja sa računara preko USB kabla. Time se takođe puni unutrašnja baterija.

Čim priključite USB kabl na računar, Focus se uključuje. Kada je USB kabl uklonjen, Focus se isključuje. Pritiskom power dugmeta dok je povezan na USB Focus prikazuje model, verziju firmware-a, status baterije i vrstu veze, USB, u poslednje tri ćelije. Pritiskom cursor router ili Navrow dugme displej (Brajev red) se vraća na normalan rad.

Bluetooth je bežična komunikaciona tehnologija kratkog dometa . Uređaji sa mogućnošću Bluetooth povezivanja mogu komunicirati sa drugim uređajima na udaljenosti od oko 10 metara bez fizičke povezanosti uređaja (USB povezivanja). Korišćenje Focus-a preko Bluetooth-a znači da ne morate da brinete oko kablova, tako da se možete udobno smestiti na svom kauču i koristiti Focus i kao Brajev red - displej i tastaturu za pristup računaru sa drugog kraja sobe.

Da bi koristili Bluetooth, morate uspostaviti partnersku vezu sa omogućenom Bluetooth vezom računara. Većina modernih notebook računara kao i neki modeli desktop računara nude ugrađenu Bluetooth podršku. Međutim, to nije slučaj sa svim računarima. Ako vaš računar nema ugrađeni Bluetooth uređaj, morate da kupite eksterni (spoljašnji) USB Bluetooth adapter i instalirate odgovarajuće drajvere na sistemu vašeg računara kako bi adapter radio. Pogledajte uputstva koja su došla sa Bluetooth hardware-om kako bi bili sigurni da je Bluetooth konfigurisan na računaru na odgovarajući način.

Dodavanje JAWS podrške Focus Display-u, Brajevom redu.

Ako koristite Focus 40 Blue sa JAWS 10 ili starijim izdanjima, neophodno je da prvo instalirate drajvere koji se nalaze na CD-u koji dolazi sa displejom (Brajevim redom) pre povezivanja sa računarom. JAWS 11 i noviji automatski instalirahu fajlove neophodne za rad sa Focus 40 Blue.

Napomena: Čak i ako odaberete da koristite Focus sa nekim drugim čitačem ekrana, morate da instalirate drajver sa CD-a koji dobijate sa Focus-om. Međutim, prilikom instaliranja pogledajte uputstva koja dolaze sa softverom o konfigurisanju i korišćenju Focus-a sa određenom aplikacijom pošto određene komande mogu biti različite.

Instaliranje Focus Display-a (Brajevog reda) na JAWS 11 ili noviju verziju.

Da konfigurišete Focus 40 Blue Brajev red - displej da radi sa JAWS 11 ili novijim, uradite sledeće:

1. Obavite instalaciju JAWS-a ponovo pokrenite (Restart) računar kada se to od vas traži.
2. Nakon što se računar ponovo pokrenuo i JAWS učitao, uspostavite USB vezu između Focus-a i računara.
3. Windows će automatski prepoznati Brajev red - displej i instalirati odgovarajuće drajvere.

Napomena: Windows XP će prikazati Found New Hardware (Našao sam novi uređaj - hardver), i tražiti od vas da pronađete upravljački program (drajver). Izaberite opciju da automatski instalirate software a zatim izaberite Finish (Završi) da završite instaliranje.

4. Kada se drajveri instaliraju, morate isključiti i ponovo pokrenuti JAWS kako bi mogli da ga koristite sa Focus 40 Blue-om.

Instaliranje Focus Display-a (Brajevog reda) na JAWS 10 ili stariju verziju.

Da dodate podršku za Focus 40 Blue u JAWS-u 10 ili starijim verzijama, uradite sledeće:

Napomena: Prilikom izvršavanja sledećih koraka vodite računa da Focus Display (Brajev red) nije priključen na računar. Ako je priključen tokom procesa doći će do nepravilne instalacije i nepravilnog rada displeja (Brajevog reda).

1. Ubacite CD koji ste dobili uz Focus 40 Blue. Kada se Freedom Scientific-ov okvir za dijalog Podešavanja (Setup) otvori, odaberite Install Windows driver (instaliraj Windows upravljački program (drajver)). Čućete niz klikova dok se upravljački program (drajver) instalira.
2. Kada se proces instalacije završi, izaberite OK dugme da ponovo pokrenete (Restart-ujete) vaš računar.
3. Nakon što se računar ponovo pokrenuo i JAWS učitao, uspostavite USB vezu između Focus-a i računara.
4. Windows će automatski prepoznati Brajev red - displej i instalirati odgovarajuće drajvere.

Napomena: Windows XP će prikazati Found New Hardware (Našao sam novi uređaj - hardver), i tražiti od vas da pronađete upravljački program (drajver). Izaberite opciju da automatski instalirate software a zatim izaberite Finish (Završi) da završite instaliranje.

5. Zatvorite a zatim ponovo pokrenite (restart-ujete) JAWS. Vaš novi Focus 40 Blue Brajev red - displej radi pravilno.

Konfiguracija Bluetooth veze

Ako želite da koristite Focus 40 Blue sa JAWS-om preko Bluetooth veze, morate prvo konfigurisati Bluetooth partnersku vezu između Focus-a i računara, a zatim konfigurisati JAWS da koristi Bluetooth COM port.

Da bi podesili Bluetooth vezu između Focus Display (Brajevog reda) i JAWS-a, uradite sledeće:

1. Budite sigurni da je na računaru na kome je pokrenut JAWS uključen Bluetooth. Ako koristite eksterni (spoljašnji) USB Bluetooth adapter, ubacite ga u računar i proverite da li je uređaj pravilno detektovan.
2. Uključite Focus. Prikazuju se informacije o verziji firmware-a i statusu baterijskog napajanja.
3. Na računaru, idite na Control Panel (kontrolnu tablu) i izaberite Bluetooth Devices (Bluetooth uređaji).
4. Kada se okvir za dijalog Bluetooth Devices (Bluetooth uređaji) otvori, pritisnite **TAB** da se pomerite na Add (Dodaj) dugme i pritisnite **ENTER**.
5. Koristite **RAZMAKNICA** da potvrdite polje za potvrdu (check box) My device is set up and ready to be found (Moj uređaj je podešen i spreman za nalaženje), a zatim odaberite Next (Sledeće) da otpočnete

pretragu Bluetooth uređaja. Ovaj proces može potrajati nekoliko sekundi. Kada se proces pretraživanja završi, naći ćete se u listi Bluetooth uređaja.

6. Koristite **tasterske STRELICE** da izaberete Focus 40 BT sa spiska, a zatim odaberite Next (Sledeće). Ako Focus Display (Brajev red) nije pronađen, proverite da li je uključen, a zatim izaberite dugme Search Again (Traži ponovo).
7. Izaberite radio dugme (Radio Button) Use the passkey found in the documentation (Koristi lozinku koja se nalazi u uputstvu), pritisnite **TAB** da se pomerite na polje za uređivanje (Edit Field) Passkey (Lozinka), ukucajte 0000, i odaberite Next (Sledeće).
8. Nakon nekoliko sekundi, dobićete poruku da je Bluetooth uređaj uspešno povezan i pojaviće se informacije o odlaznim i primljenim podacima na COM portu. Obratite pažnju na broj odlaznog porta pošto je to port koji JAWS koristi za komunikaciju sa Focus-om.
9. Izaberite Finish (Završi) da zatvorite čarobnjaka, a zatim OK da zatvorite okvir za dijalog Bluetooth Devices (Bluetooth uređaji) i sačuvate podešavanja.

Napomena: Podešavanja neće biti sačuvana ako ne zatvorite čarobnjak i okvir za dijalog Bluetooth Devices (Bluetooth uređaji) kako je opisano u koraku 9.

Sada morate konfigurisati JAWS da koristi COM port koji je dodat kada ste uparili Focus sa računarom. Da bi ste konfigurisali JAWS, uradite sledeće:

1. Pritisnite **INSERT+J** da otvorite JAWS-ov prozor (JAWS window).
2. Pritisnite **ALT+O** da otvorite meni opcija (Options menu) i izaberite Braille da otvorite okvir za dijalog Braille Basic Settings (osnovna podešavanja Brajevih redova).
3. Proverite u kombinovanoj listi Default Braille Display (podrazumevani Brajev red - displej) da li je označen Focus, a zatim odaberite Modify Settings (prilagodi podešavanja).
4. Ako koristite JAWS ili noviji u polju za uređivanje kombinovane liste (edit combo box) Select the output port (izaberi izlazni port), odaberite Bluetooth. U suprotnom, izaberite port koji odgovara broju odlaznog COM porta koji je prikazan nakon uparivanja Focus-a.
5. Izaberite OK, a onda ćete biti upitani da ponovo pokrenete (restart-ujete) JAWS kako bi izmene imale efekta. Izaberite OK da zatvorite poruku i još jednom da zatvorite okvir za dijalog Braille Basic Settings (osnovna podešavanja Brajevih redova).
6. Zatvorite i ponovo pokrenite JAWS, i sada Focus 40 Blue komunicira sa JAWS-om preko Bluetooth. Ako koristite JAWS 13 ili noviji, JAWS automatski pronalazi odgovarajući Bluetooth serijski port.

Da proverite status baterije, pritisnite power dugme da prikazete procenat iskorišćene baterije. Slova "BT" se takođe prikazuju u ćelijama 38 i 39 čime ukazuju na to da je Bluetooth veza aktivna. Pritisnite cursor router ili Navrow dugme da se vratite na normalan rad.

BrailleIn (Brajev kratkapis)

Svojtvo BrailleIn (Brajev kratkapis) omogućava vam da koristite samo Perkins-ovu (Brajevu) tastaturu za kontrolu vašeg računara korišćenjem Windows komandi i komandi specifičnih za određenu aplikaciju. Pored toga, možete takođe unositi tekst i Brajevim kratkapisom i računarskim Brajevim pismom korišćenjem tastature Brajevog reda - displeja. Prednost se sastoji u tome da više ne morate da se prebacujete sa standardne tastature na tastaturu Brajevog reda - displeja, niti da ulazite u poseban režim pisanja kako bi koristili Brajev kratkapis za pokretanje računara ili programa. Za listu prečica, pogledajte odeljak ovog uputstva Pregled komandi na Focus-ovoj tastaturi.

Pisanje Brajevim kratkopisom

Sa BrailleIn kada unosite tekst Brajevim kratkopisom korišćenjem Perkins-ove (Brajeve) tastature, uneti tekst se odmah prevodi u normalan tekst u vašoj elektronskoj pošti (e-mail-u), dokumentu ili obrascu. Ako aplikacija ili specifično polje za uređivanje ne podržava Brajev kratkopis, JAWS saopštava "Computer Braille (računarsko Brajevo pismo)" kada su poruke za obaveštavanje omogućene.

Unos Brajevim kratkopisom je isključen po pravilu. Da ga uključite, uradite sledeće:

1. Pritisnite **INSERT+F2**, i izaberite centar za podešavanje (Settings Center).
2. U polje za uređivanje Search, ukucajte "prevođenje Brajevog kratkopisa" bez navodnika.
3. Pritisnite **STRELICA DOLE** da pređete na Contracted Braille (Brajev kratkopis) u filtriranim rezultatima u pregledu u obliku drveta (stabla - Tree Views).
4. Onda, pritisnite **RAZMAKNICA** da kružite između različitih podešavanja u kombinovanoj listi (Combo Box-u) Contracted Braille Translation (Prevod Brajevog kratkopisa).
Dostupna podešavanja su: isključeno, samo izlaz, i ulaz i izlaz. Kada podesite na Isključi, ne možete ni čitati ni pisati Brajevim kratkopisom korišćenjem Brajevog reda - displeja. Kada je podešen samo izlazni režim, možete čitati Brajev kratkopis na vašem Brajevom redu - displeju, ali možete unositi tekst samo računarskim Brajevim pismom korišćenjem Perkins-ove (Brajeve) tastature na vašem Brajevom redu - displeju. Kada podesite na ulazni i izlazni režim, možete i čitati i unositi tekst Brajevim kratkopisom korišćenjem vašeg Brajevog reda - displeja. Podrazumevano podešavanje je Off (Isključen).

Napomena: Prevođenje Brajevog kratkopisa se takođe može uključiti ili isključiti korišćenjem Translation Options (INSERT+V) (opcija za prevođenje) za one aplikacije u kojima je to moguće.

3. Konfigurisanje Focus Display-a:

- [Režim učenja Brajevog pisma](#)
- [Konfigurisanje Focus Display-a \(Brajevog reda\)](#)

Režim učenja Brajevog pisma

Dostupan u JAWS 9.0.2169 ili kasnijim verzijama, Braille Study Mode (režim učenja Brajevog pisma) je alat za podučavanje i učenje Brajevog pisma. Kada je režim učenja Brajevog pisma uključen, JAWS saopštava trenutni brajev znak u ćeliji displeja (Brajevog reda) kada pritisnete Cursor Routing dugme koje se nalazi odmah iznad te ćelije. Kada pritisnete Navrow dugme (koje se nalazi odmah iza Cursor Routing dugmeta), JAWS saopštava i speluje (sriče) reč.

Da omogućite režim učenja Brajevog pisma. uradite sledeće:

1. Budite sigurni da je Focus Display (Brajev red) priključen na računar.
2. Uradite nešto od sledećeg:
 - Pritisnite **CTRL+INSERT+B** da otvorite okvir za dijalog Adjust Braille Options (podešavanje opcija Brajevog pisma (Adjust Braille Options)) (JAWS 12 ili starije verzije), ili
 - Pritisnite **INSERT+V** da otvorite Brza podešavanja (Quick Settings) (JAWS 13 ili noviji) okvir za dijalog Adjust JAWS Options (Podesi opcije JAWS-a) (JAWS 12 ili stariji).
3. Počnite sa kucanjem reči "study (učenje)" sve dok se ne pojavi Study Mode (režim učenja), a zatim pritisnite **RAZMAKNICA** da uključite režim učenja. ako koristite Brza podešavanja (Quick Settings) u JAWS-u 13, prvo pritisnite **TAB** da se pomerite na spisak rezultata pretrage, a zatim pritisnite **RAZMAKNICA**. Režim Učenja Brajevog pisma ostaje uključen ili isključen sve dok se ne isključi ili dok se JAWS ne pokrene ponovo (restart-uje).

Pored toga, kada je režim Učenja Brajevog pisma onemogućen, uvek možete pritisnuti levi ili desni WHIZWHEEL na displeju zajedno sa Cursor Routing ili Navrow dugmetom kako bi koristili režim učenja Brajevog pisma. Ovo je naročito korisno kada vam treba brzi podsetnik, a ne želite da prolazite kroz proces uključivanja režima učenja Brajevog pisma kako je prethodno opisano.

Da koristite režim Učenja Brajevog pisma "u letu", uradite nešto od sledećeg:

- Pritisnite **WHIZWHEEL+CORSOR ROUTING** kako bi JAWS saopštio Brajev znak u ćeliji displeja (Brajevog reda), ili
- Pritisnite **WHIZWHEEL+NAVROW** kako bi JAWS saopštio i spelovao (sricao) reč.

Napomena: JAWS se vraća na uobičajen način rada nakon saopštavanja Brajevog znaka ili reči.

Konfigurisanje Focus Display-a (Brajevog reda)

Focus Brajev red - displej pruža nekoliko mogućnosti koje možete prilagoditi sopstvenim potrebama. Možete podesiti lokaciju statusne ćelije, definisati početak i kraj reda za čitanje, menjati veličinu Brajevih tačaka i omogućiti režim Brzog čitanja.

Ova podešavanja su podešena pomoću rukovaoca (manager-a) konfiguracijom JAWS-a (JAWS Configuration Manager), podešavanja opcija (Set Options), Brajevih opcija (Braille Options) i naprednih opcija Brajevog reda - displeja (Advanced Braille Display Options). Otvorite Default.jcf da postavite ova podešavanja za sve aplikacije, ili otvorite fajl koji je specifičan za određenu aplikaciju .jcf file da postavite podešavanja za tu aplikaciju. Za više informacija, pogledajte rukovaoca (manager) konfiguracijom JAWS-a.

Postavljanje statusne ćelije

Možete odrediti da li će se informacione statusne ćelije nalaziti sa leve ili desne strane displeja - Brajevog reda i izabrati da se uopšte ne prikazuju. Po pravilu, statusne ćelije se nalaze na levom kraju displeja (Brajevog reda).

Čitanje reda

Odredite početak i kraj ćelije za prikaz podataka. Koristite uređivački Spin boks (Edit Spin Boxes) Reading Line (redovi za čitanje) za prikaz informacija samo unutar dela displeja - Brajevog reda koji želite da koristite. Podrazumevana podešavanja određena su lokacijom statusnih ćelija i dužinom displeja - Brajevog reda.

Promenljiva visina Brajevih tačaka

Odredite visinu Brajevih tačaka na Focus Display (Brajevom redu). Postoji pet nivoa visina Brajevih tačaka. Podesite displej - Brajev red na nivo visine Brajevih tačaka koji najviše odgovara osetljivosti vaših prstiju.

Brzo čitanje

Podesite Focus Display (Brajev red) kako bi koristili samo 20 Brajevih ćelija. Ograničavanjem Brajevog reda - displeja na 20 ćelija možete povećati brzinu čitanja. Kada je polje za potvrdu (check box) Rapid Reading (Brzo čitanje) potvrđeno u dijalogu Focus Braille Options (opcije Brajevog pisma na Focusu), radio dugmad (Radio Buttons) Placement of Status Cells (postavljanje statusne ćelije) i uređivački Spin boks (Edit Spin Boxes) Reading Line (red za čitanje) su onemogućeni.

4. Focus tastaturni modifikatorski, funkcijski, specijalni tasteri

- [Pregled komandi sa Focus-ove tastature.](#)
- [Modifikatorski tasteri](#)
- [Specijalni tasteri](#)

Pregled komandi sa Focus-ove tastature.

Ovaj odeljak opisuje dodeljene komande sa tastature za JAWS i Focus Brajev red - displej. Komandni su odvojene u modifikatorske tastere, funkcijske tastere, specijalne tastere, komande za navigaciju (kretanje), brze tastere za navigaciju (kretanje) u Microsoft Word-u, komande za označavanje teksta, Brajeve (Braille) komande, Windows komande, komande izbora, JAWS komande, funkcije pokazivača i alatne funkcije. Focus-ove komande se baziraju na JAWS i Windows komandama. Ako ste upoznati sa tastaturnim komandama JAWS-a i Windows-a, Focus-ove komande će vam biti veoma lake za učenje. Ako naučite Focus-ove komande, JAWS i Windows tastaturne komande će vam takođe biti lake za učenje.

Tastaturne prečice navedene u ovom uputstvu koriste se za JAWS, čitač ekrana za slepe. Da pogledate Focus prečice u ranijim verzijama JAWS-a, posetite [Freedom Scientific-ova strana sa informacijama o Brajevim redovima - displejima.](#)

Napomena: Neke od ovih komandi imaju funkcije panning dugmadi, rocker bars-a i selector dugmadi kako je ranije detaljno opisano u ovom priručniku.

Modifikatorski tasteri

Koristite modifikatorske tastere da simulirate kombinaciju tastera (prečice) **CTRL**, **ALT**, taster **WINDOWS**, **SHIFT** ili JAWS taster (**INSERT**). Da koristite ove modifikatore kada kucate prečice, uradite sledeće:

1. Zadržite **TAČKA 8 CHORD** i zatim pritisnite odgovarajuće modifikatorske tastere za prečice. Modifikatorski tasteri su navedeni u sljedećoj tabeli.
2. Nakon što ste otkucali deo modifikatorske prečice, otpustite tastere i pritisnite preostali deo prečice. Na primer, za izvršenje **CTRL+SHIFT+V**, pritisnite **TAČKE 3-7-8 CHORD**, otpustite ih i zatim pritisnite **V (TAČKE 1-2-3-6)**.

Modifikatorski tasteri	
Naziv tastera	Prečica
Funkcijski tasteri (F1 do F12) Za više informacija, pogledajte opis Funkcijskih tastera .	TAČKA 1
INSERT	TAČKA 2
CTRL	TAČKA 3
taster WINDOWS	TAČKA 4
JAWS taster	TAČKA 5
ALT	TAČKA 6
SHIFT	TAČKA 7

Funkcijski tasteri

Da simulirate funkcijske tastere (**F1** do **F12**), pritisnite **TAČKE 1-8 CHORD** potom **A** do **L** (što odgovara 1 do 12). Na primer, da simulirate taster **F6**, pritisnite **TAČKE 1-8 CHORD**, zatim **F** (**TAČKE 1-2-4**). Ako je funkcijski taster deo tasterske kombinacije, dodajte odgovarajući modifikator dok držite **TAČKE 1-8 CHORD**. Na primer, da simulirate prečicu **INSERT+F2**, pritisnite **TAČKE 1-2-8 CHORD**, zatim **B** (**TAČKE 1-2**).

Specijalni tasteri

Koristite ove prečice da simulirate određene tastere koji nisu dostupni na Focus Brajevim tastaturama. Ovi tasteri mogu biti kombinovani sa modifikatorskim tasterima prethodno opisanim. Znaci interpukcije (Punctuation) i ostali simboli biće uneti njihovim ekvivalentima na Brajevom kratkopisu ako je prevođenje Brajevog kratkopisa podešeno kao Ulaz i izlas (Input i Output). Radi Vaše udobnosti, pružamo Vam i prečice i njihove Brajeve tačkaste oblike. Ako tačkasti oblici nisu dostupni, u ćelije tabele su stavljene crtice.

Specijalni tasteri		
Naziv tastera	Prečica	TAČKASTI oblik
ESC	DESNI SHIFT+TAČKA 1 ili Z CHORD	DESNI SHIFT+TAČKA 1 ili TAČKE 1-3-5-6 CHORD
ALT	DESNI SHIFT+TAČKA 2	-
Meni taster	DESNI SHIFT+TAČKA 2 CHORD	-
NUM PAD ZVEZDICA	DESNI SHIFT+TAČKA 3	-
taster WINDOWS	DESNI SHIFT+TAČKA 4	-
SLASH (KOSA CRTA) na NUM PAD (numeričkoj tastaturi)	DESNI SHIFT+TAČKA 7	DESNI SHIFT+TAČKA 7
CAPS LOCK	DESNI SHIFT+TAČKA 7 CHORD ili DESNI SHIFT+K	DESNI SHIFT+TAČKA 7 CHORD ili DESNI SHIFT+TAČKE 1-3
NUM PAD PLUS	DESNI SHIFT+TAČKA 8	-
BACKSPACE	TAČKA 7	-
ENTER	TAČKA 8	-
CTRL+BACKSPACE	TAČKE 1-2-3-4-5-6-7 CHORD	-
TAB	TAČKE 4-5 CHORD	-
SHIFT+TAB	B CHORD	TAČKE 1-2 CHORD
HOME	K CHORD	TAČKE 1-3 CHORD
END	TAČKE 4-6 CHORD	-
PAGE UP	LEVI SHIFT+ROCKER BAR GORE ili DESNI SHIFT+ROCKER BAR GORE ili TAČKE 2-3-7 CHORD	-
PAGE DOWN	LEVI SHIFT+ROCKER BAR DOLE ili DESNI SHIFT+ROCKER BAR DOLE ili TAČKE 5-6-7 CHORD	-

DELETE	FOR CHORD	TAČKE 1-2-3-4-5-6 CHORD
JEDNAKO	TAČKE 1-2-3-4-5-6	-
Zatvorena srednja zagrada	TAČKE 1-2-4-5-6-7	-
Otvorena srednja zagrada	TAČKE 2-4-6-7	-
BACKSLASH	TAČKE 1-2-5-6-7	-
KOSA CRTA	TAČKE 3-4	-
RIGHT PARENTHESIS	TAČKE 2-3-4-5-6	-
APOSTROF	TAČKA 3	-
CRTICA	TAČKE 3-6	-
GRAVE	TAČKA 4	-
TAČKA	TAČKE 4-6	-
TAČKA-ZAREZ	TAČKE 5-6	-
Zarez	TAČKA 6	-

5. Focus tastaturna navigacija, komande za izbor teksta

- [Komande za navigaciju](#)
- [Brzi taster za navigaciju u Microsoft Word-u](#)
- [Komande za izbor teksta](#)

Komande za navigaciju

Koristite ove prečice da obavljate razne JAWS-ove Komande za navigaciju. I prečice i Brajevi tačkasti oblici su dati u tabeli. Ako tačkasti oblici nisu dostupni, u ćelije tabele su stavljene crtice.

Komande za navigaciju		
Opis	Prečica	TAČKASTI oblik
Izgovori prethodni znak	TAČKA 3 CHORD	-
Izgovori sledeći znak	TAČKA 6 CHORD	-
Izgovori znak	TAČKE 3-6 CHORD	-
Izgovori prethodnu reč	TAČKA 2 CHORD	-
Izgovori sledeću reč	TAČKA 5 CHORD	-
Izgovori reč	TAČKE 2-5 CHORD	-
Izgovori prethodni red	TAČKA 1 CHORD ili LEVI ROCKER BAR GORE	-
Izgovori sledeći red	TAČKA 4 CHORD ili LEVI ROCKER BAR DOLE	-
Izgovori red	C CHORD	TAČKE 1-4 CHORD
Izgovori prethodnu rečenicu	LEVI SHIFT+DESNI ROCKER BAR GORE	-
Izgovori sledeću rečenicu	LEVI SHIFT+DESNI ROCKER BAR DOLE	-

Izgovori rečenicu	LEVI SHIFT+DESNI SHIFT+C	LEVI SHIFT+DESNI SHIFT+TAČKE 1-4
Izgovori prethodni pasus	DESNI SHIFT+LEVI ROCKER BAR GORE	-
Izgovori sledeći pasus	DESNI SHIFT+LEVI ROCKER BAR DOLE	-
Izgovori pasus	LEVI SHIFT+DESNI SHIFT+TAČKE 2-3-5-6-7-8	-
Pomeri se na početak fajla	L CHORD	TAČKE 1-2-3 CHORD
Pomeri se na završetak fajla	TAČKE 4-5-6 CHORD	-
Izgovaraj do pokazivača	DESNI SHIFT+TAČKE 3-7	-
Izgovaraj od pokazivača	DESNI SHIFT+TAČKE 6-8	-
Neprekidni govor	TAČKE 1-2-4-5-6 CHORD	-
Izgovori naslovnu liniju aktivnog prozora	LEVI ROCKER BAR GORE+DESNI ROCKER BAR GORE	-
Izgovori graničnu (kontrolnu) liniju aktivnog prozora	LEVI ROCKER BAR DOLE+DESNI ROCKER BAR DOLE	-
Prethodni prozor dokumenta	TAČKE 2-3 CHORD	-
Sledeći prozor dokumenta	TAČKE 5-6 CHORD	-
Otvori padajuće liste	LEVI SHIFT+DESNI ROCKER BAR DOLE	-
Zatvori padajuće liste	LEVI SHIFT+DESNI ROCKER BAR GORE	-
Izađi iz Forms Mode (režim obrasca)	X CHORD	TAČKE 1-3-4-6 CHORD
Izgovori Window Prompt i Text	G CHORD	TAČKE 1-2-4-5 CHORD

Brzi taster za navigaciju u Microsoft Word-u

Koristite ove prečice da se krećete u Microsoft Word-ovim dokumentima. Brzi tasteri za navigaciju moraju biti omogućeni kako bi ove komande funkcionisale (**TAČKA 8 CHORD**, **TAČKA 2** zatim **TAČKE 1-3-5-6**). Obratite pažnju da možete da dodati **TAČKA 7** većini prečica u tabeli ispod da se pomerite na prethodno ukucani element u dokumentu. I prečice i Brajevi tačkasti oblici su dati u tabeli. Ako tačkasti oblici nisu dostupni, u ćelije table su stavljene crtice.

Brzi taster za navigaciju u Microsoft Word-u		
Opis	Prečica	TAČKASTI oblik
Sledeća zabeleška	B	TAČKE 1-2
Sledeći komentar	C	TAČKE 1-4
Sledeća endnota	E	TAČKE 1-5
Sledeće polje obrasca	F	TAČKE 1-2-4
Sledeća slika	G	TAČKE 1-2-4-5
Sledeći naslov	H	TAČKE 1-2-5
Sledeća fusnota	O	TAČKE 1-3-5
Sledeći pasus	P+TAČKA 8	TAČKE 1-2-3-4-8
Prethodni pasus	P+TAČKA 7	TAČKE 1-2-3-4-7
Sledeći odeljak	S	TAČKE 2-3-4
Sledeća tabela	T	TAČKE 2-3-4-5
Sledeća strana	RAZMAKNICA	-
Prethodna strana	BACKSPACE	TAČKA 7

Komande za izbor teksta

Koristite ove prečice da obavljate razne komande za izbor teksta. I prečice i Brajevi tačkasti oblici su dati u tabeli. Ako tačkasti oblici nisu dostupni, u ćelije tabele su stavljene crtice.

Komande za izbor teksta		
Opis	Prečica	TAČKASTI oblik
Obeleži prethodni znak	TAČKE 3-7 CHORD	-
Obeleži sledeći znak	TAČKE 6-7 CHORD	-
Obeleži prethodnu reč	TAČKE 2-7 CHORD	-
Obeleži sledeću reč	TAČKE 5-7 CHORD	-
Obeleži prethodnu liniju	TAČKE 1-7 CHORD	-
Obeleži sledeću liniju	TAČKE 4-7 CHORD	-
Obeleži prethodni ekran	LEVI SHIFT+K	LEVI SHIFT+TAČKE 1-3
Obeleži sledeći ekran	LEVI SHIFT+TAČKE 4-6	-
Izaberi od početka linije	K+TAČKA 7 CHORD	TAČKE 1-3-7 CHORD
Obeleži do kraja linije	TAČKE 4-6-7 CHORD	--
Obeleži od vrha	L+TAČKE 7 CHORD	TAČKE 1-2-3-7 CHORD
Obeleži do dna	TAČKE 4-5-6-7 CHORD	-
Pomeri se na početak linije	ROCKER BAR UP+PANNING BUTTON	-
Pomeri se na kraj linije	ROCKER BAR DOLE+PANNING BUTTON	-

Obeležavanje pomoću Cursor Routing dugmadi

Da obeležite pomoću cursor routing dugmadi, pritisnite i zadržite LEVI SHIFT, a zatim pritisnite cursor routing dugme iznad teksta gde želite da počnete obeležavanje. Otpustite oba tastera. Pomerite se tamo gde želite da bude kraj obeleženog dela, a zatim pritisnite LEVI SHIFT zajedno sa cursor routing dugmetom na tom mestu. Koristite bilo koje komande za navigaciju da se pomerite sa početne tačke na krajnju tačku teksta koji obeležavate, čak i WHIZWHEELS, ali ako prozor sadrži tekst skrolove (za pomeranje (Scroll)), ovo će uticati na tekst koji ste obeležili.

6. Focus Perkins, Windows komande, komande za izbor i JAWS komande

- [Komande na Brajevom pismu](#)
- [Windows komande](#)
- [Komande za obeležavanje](#)
- [JAWS komande](#)
- [Funkcije pokazivača \(kursora\)](#)
- [Korisne funkcije](#)
- [Zaštita životne sredine](#)

Komande na Brajevom pismu

Koristite ove prečice da konfigurirate razne funkcije na Brajevom pismu. I prečice i Brajevi tačkasti oblici su dati u tabeli.

Opis	Prečica	TAČKASTI oblik
Vrh dokumenta	L CHORD	TAČKE 1-2-3 CHORD
Dno dokumenta	TAČKE 4-5-6 CHORD	TAČKE 4-5-6 CHORD
Podesi Braille Verbosity (JAWS 12 ili starije verzije)	TAČKE 2-3-8 CHORD , a nakon toga TAČKE 1-2	TAČKE 2-3-8 CHORD , a nakon toga TAČKE 1-2
Proširi trenutnu reč napisanu u Grade 2 (kratkopisu)	T CHORD	TAČKE 2-3-4-5 CHORD
Prevedi Grade 2 (kratkopis)	TAČKE 1-2-4-5-7 CHORD	TAČKE 1-2-4-5-7 CHORD
Prebaci između znakova i osobina	CH Sign CHORD	TAČKE 1-6 CHORD
Kruži između režima: Line, Structured, Attributes, i Speech History.	M CHORD	TAČKE 1-3-4 CHORD
Prebaci na 8 ili 6 tačaka Brajevog pisma	8 CHORD	TAČKE 2-3-6 CHORD
Promeni oblik pokazivača	SH Sign CHORD	TAČKE 1-4-6 CHORD
Ograniči Brajev pokazivač (Braille Cursor)	R CHORD	TAČKE 1-2-3-5 CHORD

Windows komande

Koristite ove prečice za osnovne funkcije uređivanja u Windows-u.

Opis	Brajev znak	TAČKASTI oblik
ALT+TAB	LEVI SHIFT+TAČKE 4-5	LEVI SHIFT+TAČKE 4-5
Nalepi iz klipborda (Clipboard)	LEVI SHIFT+V	LEVI SHIFT+TAČKE 1-2-3-6
Kopiranje u klipbord (Clipboard)	LEVI SHIFT+C	LEVI SHIFT+TAČKE 1-4
Iseci u klipbord (Clipboard)	LEVI SHIFT+X	LEVI SHIFT+TAČKE 1-3-4-6
Opozovi	LEVI SHIFT+Z	LEVI SHIFT+TAČKE 1-3-5-6
Obriši	LEVI SHIFT+D	LEVI SHIFT+TAČKE 1-4-5

Komande za obeležavanje

Koristite ove prečice da izaberete znake, linije i druge elemente strane.

Opis	Brajev znak	TAČKASTI oblik
Obeleži sledeći znak	LEVI SHIFT+TAČKA 6	LEVI SHIFT+TAČKA 6
Obeleži prethodni znak	LEVI SHIFT+TAČKA 3	LEVI SHIFT+TAČKA 3
Obeleži sledeću liniju	LEVI SHIFT+TAČKA 4	LEVI SHIFT+TAČKA 4
Obeleži prethodnu liniju	LEVI SHIFT+TAČKA 1	LEVI SHIFT+TAČKA 1
Obeleži do kraja linije	LEVI SHIFT+TAČKA 5	LEVI SHIFT+TAČKA 5
Izaberi od početka linije	LEVI SHIFT+TAČKA 2	LEVI SHIFT+TAČKA 2
Obeleži od vrha	LEVI SHIFT+L	LEVI SHIFT+TAČKE 1-2-3
Obeleži do dna	LEVI SHIFT+TAČKE 4-5-6	LEVI SHIFT+TAČKE 4-5-6
Obeleži sledeći ekran	LEVI SHIFT+TAČKE 4-6	LEVI SHIFT+TAČKE 4-6
Obeleži prethodni ekran	LEVI SHIFT+K	LEVI SHIFT+TAČKE 1-3

Obeleži sve	LEVI SHIFT+FOR Sign	LEVI SHIFT+TAČKE 1-2-3-4-5-6
Izaberi okvir (frejm)	DESNI SHIFT+9	DESNI SHIFT+TAČKE 3-5
Izaberi naslov	DESNI SHIFT+6	DESNI SHIFT+TAČKE 2-3-5
Izaberi link	DESNI SHIFT+7	DESNI SHIFT+TAČKE 2-3-5-6

JAWS komande

Koristite ove prečice da obavljate neke najčešće JAWS funkcije.

Opis	Brajev znak	TAČKASTI oblik
JAWS prozor	DESNI SHIFT+J	DESNI SHIFT+TAČKE 2-4-5
Brza podešavanja (Quick Settings) (JAWS 13 ili noviji) ili podesi pričljivost JAWS-a (JAWS 12 ili stariji)	DESNI SHIFT+V	DESNI SHIFT+TAČKE 1-2-3-6
Otvori listu zadataka	DESNI SHIFT+TAČKE 3-5-6	DESNI SHIFT+TAČKE 3-5-6
Lista ikonica na sistemskoj traci (System Tray)	DESNI SHIFT+K	DESNI SHIFT+TAČKE 1-3
Izgovori sistemsko vreme	DESNI SHIFT TAČKE 1-2-3	DESNI SHIFT TAČKE 1-2-3
Prevuci i pusti	DESNI SHIFT+TAČKE 3-7 CHORD	-
Osvežavanje ekrana	DESNI SHIFT+Z	DESNI SHIFT+TAČKE 1-3-5-6
Izgovori font	DESNI SHIFT+F	DESNI SHIFT+TAČKE 1-2-4
Pomoć o Windows komandama	DESNI SHIFT+W	DESNI SHIFT+TAČKE 2-4-5-6
Čitaj trenutni prozor	DESNI SHIFT+B	DESNI SHIFT+TAČKE 1-2
Podrazumevani taster u okviru za dijalog	DESNI SHIFT+E	DESNI SHIFT+TAČKE 1-5
Zatvori JAWS	DESNI SHIFT+4	DESNI SHIFT+TAČKE 2-5-6
Izaberi glasovni profil	DESNI SHIFT+S	DESNI SHIFT+TAČKE 2-3-4

Funkcije pokazivača (kursora)

Koristite ove prečice da izaberete pokazivač za navigaciju JAWS-om.

Opis	Brajev znak	TAČKASTI oblik
JAWS pokazivač	J CHORD	TAČKE 2-4-5 CHORD
PC pokazivač	P CHORD	TAČKE 1-2-3-4 CHORD
Postavi JAWS na PC pokazivač	DESNI SHIFT+TAČKE 3-6 (znak MINUS)	DESNI SHIFT+TAČKE 3-6
Postavi PC na JAWS pokazivač	DESNI SHIFT+ING Sign (znak PLUS)	DESNI SHIFT+TAČKE 3-4-6

Korisne funkcije

Koristite ove prečice za opšte korisne funkcije.

Opis	Brajev znak	TAČKASTI oblik
Pokreni (Run) JAWS rukovaoca (manager)	DESNI SHIFT+2	DESNI SHIFT+TAČKE 2-3
Podesi okvir (frejm) gore levo	DESNI SHIFT+OW Sign	DESNI SHIFT+TAČKE 2-4-6
Podesi okvir (frejm) dole desno	DESNI SHIFT+ER Sign	DESNI SHIFT+TAČKE 1-2-4-5-6
Grafička obeležja	DESNI SHIFT+G	DESNI SHIFT+TAČKE 1-2-4-5
JAWS Find (Nađi)	DESNI SHIFT+F CHORD	DESNI SHIFT+TAČKE 1-2-4 CHORD
JAWS Find (Nađi) sledeće	DESNI SHIFT+TAČKE 2-5	DESNI SHIFT+TAČKE 2-5

Zaštita životne sredine

Čuvanje

Temperatura 0 do 60 C (0 140 F)

Vlažnost 80% RH

Rad

Temperatura 5 do 40 C (41 104 F)

Vlažnost 60% RH bez kondenzacije

7. Dijagnostički režim

- [Dijagnostički režim](#)
- [Ulazak i izlazak iz dijagnostičkog režima](#)
- [Test Routing i Navrow dugmadi](#)
- [Test/čišćenje displeja - Brajevog reda](#)
- [Test tastera i kontroli](#)
- [Režim sa informacijama o bateriji](#)

Dijagnostički režim

Focus Brajev red - displej ima ugrađene dijagnostičke testove za cursor routing digmad, Brajev red, WHIZWHEELS, Brajeve (Perkins) tastere, panning dugmad, rocker bars i selector dugmad.

Pre ulaska u Dijagnostički režim, proverite da Focus nije povezan sa računarom i budite sigurni da je isključen

Ulazak i izlazak iz dijagnostičkog režima

Istovremeno pritisnite cursor routing i Navrow dugme koje se nalazi skroz levo (iznad prve ćelije) dok pritisnete power dugme. Tekst, "press cr key/wheel/panel keys," se prikazuje čime nam ukazuje na to da jsmo ušli u Dijagnostički režim.

Pritisnite power dugme ponovo da izađete iz Dijagnostičkog režima.

Test Routing i Navrow dugmadi

Testiranje routing u Navrow dugmadi služi za proveru ispravnosti u radu svakog cursor routing i Navrow dugmeta. Pritisnite bilo koje cursor routing dugme da aktivirate **DOTS 5-6-7-8** u ćeliji ispod dugmeta. Pritisnite bilo koje Navrow dugme da aktivirate **DOTS 1-2-3-4** odgovarajuće Brajeve ćelije.

Test/čišćenje Brajevog reda

Neophodno je Focus 40 Blue ne bude povezan sa računarom i da bude isključen pre započinjanja ovog testa. Test displeja - Brajevog reda se koristi sa proveru aktivacije svake iglice na Brajevom redu - displeju. Test displeja vam takođe omogućava čišćenje Brajevog reda - displeja. Pritisnite power dugme dok istovremeno pritisnete cursor router (skroz desno) i Navrow dugmad (iznad ćelije 40). Ovom akcijom se sve ćelije aktiviraju za čišćenje. Koristite mekanu krpnu navlaženu izopropanil alkoholom. Nemojte koristiti ni jednu drugu supstancu za čišćenje ćelija.

Dok ste u ovom režimu, pritiskom na cursor routing dugme koje se nalazi skroz desno deaktiviraće se sve ćelije. Pritiskom na Navrow dugme skroz desno reaktiviraće se sve ćelije.

Ako pritisnete Navrow dugme koje se nalazi pored Navrow dugmeta koje je pozicionirano skroz desno, ćelije će se pomerati gore - dole. Da zaustavite ovu akciju, pritisnite ili cursor routing ili navrow dugme koje se nalazi skroz desno.

Pritiskom cursor routing dugmeta koje se nalazi pored cursor routing dugmeta skroz desno, rezultuje drugačiju šemu aktivacije ćelija. Kao iznad, da zaustavite ovu akciju, pritisnite ili cursor routing ili navrow dugme koje se nalazi skroz desno.

Test tastera i kontroli

Test tastera i kontroli osigurava da svaki od tastera, kontroli i WHIZEHEELS radi pravilno. Možete početi test tastera nakon ulaska u Dijagnostički režim pritiskom bilo kog tastera ili kontrole koji se nalaze i tabeli ispod. Brajev red - displej prikazuje svaki pritisnut taster. Pogledajte sledeću tabelu za tačan raspored tačaka za svaki taster. Pritisnite svaki od tastera i kontrola i uverite se da je prikazan adekvatan rezultat na displeju.

Taster	Prikazuje
TAČKA 1	1
TAČKA 2	2
TAČKA 3	3
TAČKA 4	4
TAČKA 5	5
TAČKA 6	6
TAČKA 7	7
TAČKA 8	8
LEVI SHIFT	klS
DESNI SHIFT	krS
RAZMAKNICA	ksp
LEVO PANNING DUGME	pl
DESNO PANNING DUGME	pr
LEVO SELECTOR DUGME	sl
DESNO SELECTOR DUGME	sr
LEVI WHIZWHEEL TASTER	wls
LEVI WHIZWHEEL GORE	wlu
LEVI WHIZWHEEL DOLE	wld

DESNI WHIZWHEEL TASTER wrs

DESNI WHIZWHEEL GORE wru

DESNI WHIZWHEEL DOLE wrd

LEVI ROCKER TASTER GORE rlu

LEVI ROCKER TASTER DOLE rld

DESNI ROCKER TASTER GORE rru

DESNI ROCKER TASTER DOLE rrd

Režim sa informacijama o bateriji

Pre ulaska u ovaj režim, proverite da Focus nije povezan sa računarom i budite sigurni da je isključen Pritisnite power dugme dok istovremeno pritiskate cursor router i Navrow dugmad iznad druge ćelije. Focus prikazuje dodatne informacije o unutrašnjoj bateriji.